

Czwartek, 2 lutego 2017 r.

P8_TA(2017)0017

Kryzys praworządności w Demokratycznej Republice Konga i w Gabonie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 2 lutego 2017 r. w sprawie kryzysu praworządności w Demokratycznej Republice Konga i w Gabonie (2017/2510(RSP))

(2018/C 252/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Demokratycznej Republiki Konga (DRK),
- uwzględniając oświadczenia delegatury UE w DRK w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w tym kraju,
- uwzględniając porozumienia polityczne zawarte w DRK w dniach 18 października i 31 grudnia 2016 r.,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Federiki Mogherini z dnia 18 grudnia 2016 r. w sprawie braku porozumienia w DRK,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie obecnych wysiłków politycznych w DRK,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie DRK z dnia 23 maja i 17 października 2016 r.,
- uwzględniając lokalne oświadczenia UE z dnia 2 sierpnia i 24 sierpnia 2016 r. w sprawie procesu wyborczego w DRK po rozpoczęciu dialogu narodowego w DRK,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie DRK, a zwłaszcza rezolucję nr 2293 (2016) w sprawie wznowienia sankcji nałożonych na DRK i mandatu grupy ekspertów oraz rezolucję nr 2277 (2016), w której przedłużono mandat misji stabilizacyjnej ONZ w DRK (MONUSCO),
- uwzględniając komunikaty prasowe Rady Bezpieczeństwa ONZ z dnia 15 lipca i 21 września 2016 r. w sprawie sytuacji w DRK,
- uwzględniając roczne sprawozdanie Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w DRK opublikowane dnia 27 lipca 2015 r.,
- uwzględniając sprawozdania Sekretarza Generalnego ONZ z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie misji stabilizacyjnej ONZ w DRK oraz w sprawie wdrożenia Ram pokoju, bezpieczeństwa i współpracy dla DRK i regionu,
- uwzględniając wspólne komunikaty prasowe Unii Afrykańskiej, Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej i Międzynarodowej Organizacji Frankofonii z dnia 16 lutego i 5 czerwca 2016 r. w sprawie potrzeby prowadzenia pluralistycznego dialogu politycznego w DRK i ich zaangażowania we wspieranie kongijskich podmiotów w wysiłkach na rzecz konsolidacji demokracji w tym kraju,
- uwzględniając umowę ramową dotyczącą pokoju, bezpieczeństwa i współpracy w DRK i regionie, podpisaną w Addis Abebie w lutym 2013 r.,
- uwzględniając końcowe sprawozdanie misji obserwacji wyborów Unii Europejskiej,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel i komisarza do spraw współpracy międzynarodowej i rozwoju Nevena Mimicy wydane w dniu 24 września 2016 r. w następstwie ogłoszenia przez gaboński Trybunał Konstytucyjny oficjalnych wyników wyborów prezydenckich,

Czwartek, 2 lutego 2017 r.

- uwzględniając oświadczenie w sprawie Gabonu wydane przez rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel w dniu 11 września 2016 r.,
 - uwzględniając komunikat prasowy wydany przez Unię Afrykańską w dniu 1 września 2016 r., w którym potępiono brutalny charakter konfliktu powybiorczego w Gabonie i zaapelowano o jego pokojowe rozwiązanie,
 - uwzględniając coroczne sprawozdanie UE na temat praw człowieka i demokracji na świecie w 2014 r., przyjęte przez Radę Unii Europejskiej w dniu 22 czerwca 2015 r.,
 - uwzględniając krajowy program orientacyjny w ramach 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju na lata 2014–2020, w którym nadano priorytet wzmocnieniu demokracji, dobrych rządów i praworządności,
 - uwzględniając rezolucje przyjęte przez Wspólne Zgromadzenie Parlamentarne AKP-UE: z dnia 18 maja 2011 r. w sprawie wyzwań dla demokracji w przyszłości i poszanowania porządku konstytucyjnego w państwach AKP i UE oraz z dnia 27 listopada 2013 r. w sprawie przestrzegania praworządności oraz znaczenia bezstronnego i niezależnego sądownictwa,
 - uwzględniając protokół ustaleń między Republiką Gabońską a Unią Europejską w sprawie unijnej misji obserwacji wyborów,
 - uwzględniając konstytucje Konga i Gabonu,
 - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów z czerwca 1981 r.,
 - uwzględniając Afrykańską kartę na rzecz demokracji, wyborów i dobrych rządów,
 - uwzględniając Deklarację Unii Afrykańskiej w sprawie zasad rządzących wyborami demokratycznymi w Afryce (z 2002 r.),
 - uwzględniając Międzynarodową kartę praw człowieka ONZ,
 - uwzględniając umowę z Kotonu,
 - uwzględniając art. 123 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że praworządność, odpowiedzialność, poszanowanie praw człowieka oraz wolne i uczciwe wybory są zasadniczymi elementami każdej funkcjonującej demokracji; mając na uwadze, że elementy te są kwestionowane w niektórych państwach Afryki Subsaharyjskiej, zwłaszcza w DRK i Gabonie, wskutek czego kraje te pogrążają się na długi okres w niestabilności politycznej i przemocy;
- B. mając na uwadze, że w ostatnim czasie Ali Bongo, ustępujący prezydent Gabonu, pozostający u władzy od 2009 r., czyli od śmierci swojego ojca, Omara Bongo, został ogłoszony zwycięzcą wyborów prezydenckich w 2016 r.; mając na uwadze, że obserwatorzy międzynarodowi, zwłaszcza z ramienia unijnej misji obserwacji wyborów, dostrzegli wyraźne nieprawidłowości przy opracowywaniu wyników;
- C. mając na uwadze, że Jean Ping, jego główny konkurent, natychmiast podważył i skrytykował te wyniki; mając na uwadze, że do Trybunału Konstytucyjnego wpłynęła skarga na rzekome nieprawidłowości wyborcze, w której wezwano do ponownego przeliczenia głosów, a Trybunał Konstytucyjny ostatecznie potwierdził te wyniki; mając na uwadze, że rozpatrzenie skargi nie rozwiało jednak wszystkich wątpliwości dotyczących wyników wyborów prezydenckich;
- D. mając na uwadze, że prezydent Konga Joseph Kabila, który pozostaje u władzy od 2001 r., opóźnił przeprowadzenie wyborów i sprawował władzę także po zakończeniu swojego konstytucyjnego mandatu; mając na uwadze, że sytuacja ta doprowadziła do bezprecedensowego napięcia politycznego, zamieszek i wybuchu przemocy w całym kraju;
- E. mając na uwadze, że po upływie kadencji prezydenta Kabili nastąpiła eskalacja przemocy, która doprowadziła do śmierci co najmniej 40 osób wskutek starć między protestującymi a siłami bezpieczeństwa; mając na uwadze, że według ONZ 107 osób odniosło rany lub zostało brutalnie potraktowanych, a co najmniej 460 aresztowano;

Czwartek, 2 lutego 2017 r.

- F. mając na uwadze, że w dniu 18 października 2016 r. podpisano porozumienie między prezydentem Kabilą i częścią opozycji w sprawie przesunięcia wyborów prezydenckich na kwiecień 2018 r.; mając na uwadze, że po kilku miesiącach negocjacji strony porozumienia z 18 października 2016 r. zawarły kompleksowe i pluralistyczne porozumienie polityczne w dniu 31 grudnia 2016 r.; mając na uwadze, że porozumienie to przewiduje pierwsze od 1960 r. pokojowe przekazanie władzy w kraju, powołanie przejściowego rządu jedności narodowej, przeprowadzenie wyborów do końca 2017 r. oraz ustąpienie prezydenta Kabili;
- G. mając na uwadze, że w obu krajach rozpoczęły się demonstracje uliczne, które brutalnie stłumiono, doprowadzając do śmierci wielu osób; mając na uwadze, że władze podjęły zdecydowane kroki wobec członków opozycji i organizacji społeczeństwa obywatelskiego sprzeciwiających się obecnej władzy; mając na uwadze, że ugrupowania obrońców praw człowieka stale informują o pogarszaniu się sytuacji w zakresie praw człowieka oraz wolności słowa i zgromadzeń, w tym o nadużywaniu siły wobec pokojowych demonstrantów, niesłusznych aresztowaniach i zatrzymaniach oraz motywowanych politycznie procesach;
- H. mając na uwadze, że wolność mediów uległa znacznemu ograniczeniu, na co wpływ mają ciągle groźby wobec dziennikarzy i ataki na nich; mając na uwadze, że media i stacje radiowe zostały zamknięte przez władze, nałożono także ograniczenia na korzystanie z internetu i sieci społecznościowych;
- I. mając na uwadze, że jedną z cech charakteryzujących demokrację jest poszanowanie konstytucji będącej podstawą ustroju państwa, jego instytucji oraz porządku prawnego; mając na uwadze, że pokojowe, wolne i uczciwe wybory w tych krajach przyczyniłyby się w znacznym stopniu do stawienia czoła wyzwaniom związanym z postępowaniem demokratycznym i zmianą władzy, przed którymi stoi region Afryki Środkowej;
- J. mając na uwadze, że krajowy program orientacyjny w ramach 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju na lata 2014–2020 nadaje priorytet wzmocnieniu demokracji, dobrych rządów i praworządności; mając na uwadze, że stały rozwój demokracji i ustanowienie należyście funkcjonującego systemu konstytucyjnego zdecydowanie leżą we wspólnym interesie UE i partnerów afrykańskich;
1. ubolewa z powodu ofiar śmiertelnych w trakcie manifestacji w ostatnich miesiącach w obu krajach, a także wyraża najgłębsze współczucie rodzinom ofiar oraz narodom DRK i Gabonu;
 2. wyraża głębokie zaniepokojenie coraz bardziej niestabilną sytuacją w obydwu krajach; wzywa władze, a zwłaszcza prezydentów, do przestrzegania międzynarodowych zobowiązań, zagwarantowania praw człowieka i podstawowych wolności oraz do sprawowania rządów w sposób zapewniający ściśle przestrzeganie zasad praworządności;
 3. stanowczo potępia wszelkie akty przemocy w Gabonie i DRK, przypadki naruszania praw człowieka, niesłusznych aresztowań i bezprawnego przetrzymywania, politycznego zastraszania społeczeństwa obywatelskiego i działaczy opozycji, a także przypadki naruszania wolności prasy i wolności słowa, które miały miejsce w związku z wyborami prezydenckimi; apeluje o zniesienie wszelkich ograniczeń dotyczących mediów oraz o uwolnienie wszystkich więźniów politycznych;

Gabon

4. uznaje, że oficjalne wyniki wyborów prezydenckich są nieprzejrzyste i wysoce wątpliwe, co budzi obiekcyjne dotyczące legitymacji prezydenta Bongo; ubolewa, że procedura skargi, która doprowadziła do ogłoszenia Alego Bongo zwycięzcą wyborów, została przeprowadzona w sposób nieprzejrzysty oraz że Trybunał Konstytucyjny nie uwzględnił w wystarczający sposób nieprawidłowości wykrytych w niektórych prowincjach, zwłaszcza w prowincji Ogowe Górne, która stanowi udzielne księstwo Alego Bongo; ubolewa, że Trybunał Konstytucyjny odmówił ponownego przeliczenia głosów i porównania kart do głosowania przed ich zniszczeniem;
5. jest głęboko zaniepokojony kryzysem politycznym w Gabonie oraz aktami przemocy mającymi miejsce między protestującymi a siłami bezpieczeństwa po ogłoszeniu wyników wyborów prezydenckich z 2016 r.;
6. zdecydowanie potępia zastraszanie członków unijnej misji obserwacji wyborów i kierowane wobec nich groźby, a także ataki wymierzone w neutralność i przejrzystość misji; wyraża głębokie ubolewanie, że pomimo podpisania z rządem Gabonu protokołu ustaleń unijnej misji obserwacji wyborów umożliwiono jedynie ograniczony dostęp do scentralizowanych danych o liczbie głosów w lokalnych komisjach wyborczych i w siedzibie Państwowej Komisji Wyborczej, co uniemożliwiło unijnej misji obserwacji wyborów obserwację kluczowych elementów procesu wyborów prezydenckich;

Czwartek, 2 lutego 2017 r.

7. odnotowuje **planowane** rozpoczęcie dialogu narodowego zaproponowanego przez Alego Bongo; wyraża zastrzeżenia co do wiarygodności i znaczenia takiego procesu; podkreśla, że lider opozycji Jean Ping odmawia wzięcia udziału w tej inicjatywie i na własną rękę zainicjował **oraz zakończył** ogólnokrajowy dialog;
8. wzywa rząd Gabonu do przeprowadzenia dogłębnej i sprawnej reformy ordynacji wyborczej z uwzględnieniem zaleceń unijnej misji obserwacji wyborów w celu usprawnienia ordynacji i zapewnienia jej pełnej przejrzystości i wiarygodności; podkreśla, że władze Gabonu muszą zagwarantować pełną i szczerą współpracę ze wszystkimi zainteresowanymi stronami na szczeblu krajowym i międzynarodowym, aby kolejne wybory parlamentarne były w pełni przejrzyste i uczciwe oraz odbywały się w warunkach wolności, demokracji i pokoju, a także obejmowały wszystkie strony;
9. wzywa do przeprowadzenia niezależnego i obiektywnego śledztwa dotyczącego przemocy okołowyborczej oraz zarzutów poważnych naruszeń praw człowieka i podstawowych wolności, a także podkreśla konieczność dopilnowania, by osoby odpowiedzialne zostały postawione przed wymiarem sprawiedliwości; apeluje ponadto, aby UE, we współpracy z ONZ i Unią Afrykańską, w dalszym ciągu uważnie monitorowała ogólną sytuację w Gabonie oraz informowała o wszystkich przypadkach naruszeń praw człowieka i podstawowych wolności; odnotowuje wnioski, jakie wpłynęły do Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) w związku ze wstępnym dochodzeniem w sprawie aktów przemocy mających miejsce po zakończeniu wyborów;
10. wzywa Radę do zainicjowania procesu konsultacji zgodnie z art. 96 umowy z Kotonu, jeżeli nie będzie postępów w ramach dialogu politycznego; gdyby w ramach procesu konsultacji nie osiągnięto porozumienia, wzywa Radę do rozważenia nałożenia ukierunkowanych sankcji na osoby odpowiedzialne za akty przemocy i przypadki naruszania praw człowieka mające miejsce po zakończeniu wyborów, a także za osłabianie procesu demokratycznego w kraju;

Demokratyczna Republika Konga

11. ubolewa, że rząd Konga nie zdołał przeprowadzić wyborów prezydenckich w terminie ustanowionym w konstytucji; ponownie apeluje o podjęcie wszelkich niezbędnych kroków w celu zapewnienia warunków sprzyjających przeprowadzeniu nie później niż w grudniu 2017 r. wolnych, uczciwych i wiarygodnych wyborów w pełnej zgodności z konstytucją Konga i Afrykańską kartą na rzecz demokracji, wyborów i dobrych rządów;
12. wzywa wszystkie siły polityczne do zaangażowania się w pokojowy i konstruktywny dialog, aby zapobiec pogłębianiu się obecnego kryzysu politycznego oraz powstrzymać dalszą przemoc i prowokacje;
13. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Konferencji Episkopatu Konga (CENCO) zmierzające do wypracowania szerszego konsensusu w sprawie przemian politycznych; przyjmuje do wiadomości porozumienie osiągnięte pod koniec grudnia 2016 r., w ramach którego odmówiono prezydentowi Kabili sprawowania władzy przez trzecią kadencję i wezwano do przeprowadzenia wyborów do końca 2017 r.; przypomina wszystkim stronom o wiążącym dla nich charakterze tego porozumienia i wobec tego zachęca je do wdrażania wszystkich jego elementów oraz jak najszybszego przyjęcia konkretnego kalendarza kolejnych wyborów; przypomina im, jak wysoka jest stawka w przypadku niepowodzenia w doprowadzeniu do pomyślnego wyniku;
14. wzywa rząd Konga do natychmiastowego zajęcia się nierozstrzygniętymi kwestiami związanymi z porządkiem kalendarza wyborczego, budżetem i aktualizacją spisu wyborców, aby umożliwić przeprowadzenie wolnych, uczciwych i przejrzystych wyborów; przypomina, że Niezależna Państwowa Komisja Wyborcza powinna być instytucją bezstronną i pluralistyczną, dysponującą wystarczającymi zasobami, aby umożliwić wszechstronny i przejrzysty proces;
15. apeluje do Unii Europejskiej i jej państw członkowskich o wsparcie wdrożenia porozumienia i przeprowadzenia procesu wyborczego; wzywa wszystkie podmioty międzynarodowe do zapewnienia DRK znaczącego wsparcia politycznego, finansowego, technicznego i logistycznego, które jest niezbędne, aby wybory odbyły się do grudnia 2017 r.; apeluje o przejrzystość w związku z wszelkim wsparciem finansowym Unii Europejskiej i jej państw członkowskich przeznaczonym na organizację wyborów w Kongu;
16. wzywa do przeprowadzenia pełnego, gruntownego i przejrzystego dochodzenia w sprawie zarzutów o łamanie praw człowieka, do których miało dochodzić podczas protestów, w celu zidentyfikowania sprawców i pociągnięcia ich do odpowiedzialności;

Czwartek, 2 lutego 2017 r.

17. pochwała przyjęcie unijnych sankcji ukierunkowanych na osoby odpowiedzialne za brutalne represje oraz za podważanie procesu demokratycznego w DRK, w tym wprowadzenie zakazu podróżowania i zamrożenie aktywów; wzywa Radę, by zgodnie z umową z Kotonu rozważyła przedłużenie środków restrykcyjnych, jeżeli nadal będą występować przypadki stosowania przemocy;

o

o o

18. wzywa Radę Praw Człowieka ONZ do zbadania przypadków poważnych naruszeń praw człowieka, które miały ostatnio miejsce w obu krajach;

19. zwraca się do władz Konga i Gabonu o jak najszybszą ratyfikację Afrykańskiej karty na rzecz demokracji, wyborów i dobrych rządów;

20. wzywa delegaturę UE do wykorzystania wszelkich odpowiednich narzędzi i instrumentów, aby wspierać obrońców praw człowieka i ruchy na rzecz demokracji, a także do prowadzenia rozszerzonego dialogu politycznego z władzami, przewidzianego w art. 8 umowy z Kotonu;

21. ponadto apeluje do krajów UE i AKP o to, aby we współpracy z OZN i Unią Afrykańską nadal ściśle monitorowały ogólną sytuację w obu krajach;

22. podkreśla, że sytuacja w Gabonie i DRK stanowi poważne zagrożenie dla stabilności całego regionu Afryki Środkowej; ponownie wyraża aprobatę dla pełnionej przez Unię Afrykańską kluczowej roli w zapobieganiu kryzysowi politycznemu w regionie i dalszej destabilizacji regionu Wielkich Jezior Afrykańskich;

23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Unii Afrykańskiej, prezydentom, premierom i parlamentom Demokratycznej Republiki Konga i Gabonu, sekretarzowi generalnemu ONZ, Radzie Praw Człowieka ONZ oraz Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP–UE.